

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

PRINCIPII ORIZONTALE

PROGRAMUL REGIONAL SUD-MUNTENIA

2021 - 2027

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

CUPRINS

1. Aplicarea și implementarea eficace a Cartei drepturilor fundamentale a UE	2
2. Egalitatea de gen	3
3. Nediscriminarea	3
4. Dezvoltarea Durabilă	4
5. Principiul de "a nu prejudicia în mod semnificativ" ("do no significant harm" – DNSH)	11
6. Principiul "Eficiența Energetică înainte de toate"	12

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

**REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027**

Principiile Orizontale

De-a lungul întregii perioade de programare 2021 – 2027, în cadrul proceselor de elaborare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare a Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 se va asigura îndeplinirea principiilor orizontale și anume, respectarea Cartei drepturilor fundamentale a UE, Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Handicap, inclusiv observațiilor generale ale CDPH, precum și a principiilor orizontale privind egalitatea de gen, nediscriminarea (pe bază de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală) și accesibilitatea.

În același timp, PR Sud-Muntenia 2021 - 2027 va asigura îndeplinirea principiului Dezvoltării Durabile, prin contribuția la îndeplinirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei privind Dezvoltarea Durabilă 2030 a Națiunilor Unite și prin respectarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ”, așa cum este acesta definit în art. 17 din Regulamentul privind taxonomia. Totodată, se va asigura și respectarea principiului “Eficiența Energetică înainte de toate”.

1. Aplicarea și implementarea eficace a Cartei drepturilor fundamentale a UE

Aplicarea și implementarea eficace a Cartei drepturilor fundamentale a UE este o condiție favorizantă orizontală aplicabilă tuturor obiectivelor specifice din cadrul celor cinci obiective de politică pentru perioada de programare 2021 - 2027. În concordanță cu Orientările CE privind asigurarea respectării Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, atunci când sunt implementate fondurile structurale și de investiții europene, cele mai relevante drepturi/principii sunt egalitatea în fața legii, nediscriminarea, egalitatea între femei și bărbați, integrarea persoanelor cu handicap, dreptul de proprietate și protecția mediului. Programul va pune un accent sporit pe integrarea în societate a persoanelor cu dizabilități în condiții de egalitate cu restul cetățenilor și pe creșterea accesibilității persoanelor cu dizabilități, ca o condiție esențială pentru creșterea bunăstării, înțelegând că investițiile în accesibilitate reprezintă una dintre cele mai bune modalități de a contribui la prosperitatea tuturor.

În acest sens, elaborarea Programului Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 are o abordare orizontală, prin care se asigură respectarea drepturilor/principiilor mai sus menționate în toate fazele PR (programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare). Astfel, părțile interesate care reprezintă organizațiile non guvernamentale implicate în asigurarea egalității de gen, integrarea persoanelor cu dizabilități și a grupurilor minoritare au fost incluse în etapa de elaborare a programului prin calitatea de membru al Grupurilor Locale și Tematice de Parteneriat, precum și ca parte a consultărilor publice care au avut loc.

Totodată, în procesul de selecție a proiectelor, Autoritatea de Management pentru PR Sud-Muntenia 2021-2027 va stabili criterii și proceduri transparente și nediscriminatorii prin care va asigura că toate drepturile stabilite prin Carta drepturilor fundamentale ale UE sunt respectate și sunt în concordanță cu principiul dezvoltării durabile și politica de mediu a Uniunii Europene.

2. Egalitatea de gen

Egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați reprezintă un principiu fundamental al drepturilor omului și un element cheie în prevenirea și eliminarea inechităților sociale manifestate pregnant la nivelul societății contemporane. Principiul nediscriminării și egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați presupune nediscriminarea și accesul egal pentru femei și bărbați la resurse prin care le este garantată dezvoltarea liberă, deplină și neîngrădită a vieții și personalității lor pe toate planurile. În acest sens, Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 va adera la recomandările de bune practici în timpul implementării programului, pe parcursul pregătirii, implementării, monitorizării, raportării și evaluării programelor, asigurându-se că egalitatea între bărbați și femei și integrarea perspectivei de gen sunt luate în considerare și promovate. Totodată, programul va lua măsurile adecvate pentru a preveni orice discriminare bazată pe gen, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală.

Principala provocare este dată de creșterea gradului de ocupare a forței de muncă în rândul femeilor și de îmbunătățirea situației femeilor pe piața muncii. În acest sens, promovarea egalității de gen în diversele politici revine Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, care implementează Strategia Națională privind Promovarea Egalității de Șanse și de Tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2022—2027.

În ceea ce privește egalitatea de gen, Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 va avea în vedere, în conformitate cu obiectivele generale ale Pilonului 1 - Egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați din cadrul Strategiei Naționale în domeniul Egalității de Șanse între femei și bărbați 2021 - 2027:

- Prevenirea și combaterea stereotipurilor și prejudecăților de gen din sistemul de învățământ;
- Asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați pe piața muncii;
- Creșterea gradului de acordare a serviciilor destinate tuturor persoanelor active pe piața muncii pentru echilibrarea muncii și a vieții private;
- Participarea echilibrată a femeilor și bărbaților la procesul de decizie în viața publică și politică.

În domeniul dezvoltării regionale va fi acordată atenție egalității de gen în special prin încurajarea participării femeilor la activități socio-economice și la crearea de noi locuri de muncă prin sprijinirea firmelor și prin asigurarea accesului egal la noile tehnologii, încurajând femeile să participe la societatea bazată pe cunoaștere.

3. Nediscriminarea

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

**REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027**

Pentru promovarea egalității de gen în cadrul Programului Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 s-a avut în vedere o abordare orizontală prin care să se realizeze integrarea acestui principiu în toate fazele PR SM 2021-2027 (programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare) la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați. Astfel, în procesul de elaborare a Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 s-a avut în vedere implicarea autorităților cu responsabilități în domeniul egalității de șanse (precum direcțiile județene ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale, diverse ONG-uri reprezentative pentru comunitatea roma și alte categorii dezavantajate, etc.) și care reprezintă interesele grupurilor țintă vizate. Un rol important în acest sens l-a avut procesul de consultare publică, ce a oferit oferind posibilitatea diverșilor stakeholderi de la nivel regional și național interesați să se implice în dezvoltarea Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027, fapt care a condus la revizuirea intervențiilor pentru creșterea impactului.

În cadrul Programului Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027, accesul la educație este unul din domeniile prioritare de intervenție pentru promovarea unei societăți axate pe respectarea drepturilor omului și susținerea diversității. Dincolo de intervențiile legislative, combaterea discriminării este condiționată de existența unui sistem educativ favorabil egalității de șanse și dezvoltării personale prin îmbunătățirea condițiilor infrastructurii educaționale pentru asigurarea premiselor materiale necesare unui proces educațional favorabil incluziunii și creșterea participării populației școlare și a adulților la procesul educațional. Astfel, acest domeniu de intervenție prevede accesibilizarea pentru persoanele cu dizabilități a infrastructurii educaționale preșcolare, primare și secundare precum și a celei destinate centrelor de formare profesională a adulților. Importanța accesibilității la nivel european a fost recunoscută și cu prilejul stabilirii propunerilor de regulamente pentru exercițiul financiar 2021 - 2027, Comisia Europeană stabilind că accesibilitatea va fi o condiție favorizantă orizontală (prevăzută în Anexa III) care va trebui îndeplinită de toate statele membre prin realizarea unui cadru național care să asigure implementarea articolului 9 (Accesibilitate) al Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu handicap, în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului, în pregătirea și implementarea programelor operaționale.

Totodată, proiectele finanțate în cadrul îmbunătățirii infrastructurii rutiere de importanță regională și locală vor contribui la scoaterea din izolare a unor comunități, la creșterea gradului de mobilitate a populației zonei, și implicit la integrarea activă pe piața muncii a grupurilor sociale dezavantajate.

4. Dezvoltarea Durabilă

La 25 septembrie 2015, Adunarea Generală a ONU a adoptat un nou cadru global de dezvoltare durabilă: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă (denumită în continuare „Agenda 2030”). Agenda 2030 are ca element central obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) și acoperă cele trei dimensiuni ale durabilității: economică, socială și de mediu. Drept urmare, Comunicarea Comisiei din 22 noiembrie 2016 intitulată

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

„Următorii pași către un viitor european durabil” a făcut legătura între ODD și cadrul de politică al Uniunii, pentru a garanta că toate acțiunile și inițiativele politice ale Uniunii, atât în cadrul Uniunii, cât și la nivel global, iau în considerare ODD de la bun început. În concluziile sale din 20 iunie 2017, Consiliul a confirmat angajamentul Uniunii și al statelor membre ale acesteia în ceea ce privește punerea în aplicare a Agendei 2030, într-o manieră completă, coerentă, cuprinzătoare, integrată și eficientă, în strânsă cooperare cu partenerii și cu alte părți interesate. La 11 decembrie 2019, Comisia a publicat comunicarea sa intitulată „Pactul Ecologic European”, drept principal document strategic ce prezintă viziunea de dezvoltare a Europei ca fiind primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050 și prezintă pachetul de măsuri care le va permite cetățenilor și întreprinderilor să beneficieze de tranziția către o economie verde și durabilă.

Durabilitatea și tranziția către o economie sigură, neutră din punct de vedere climatic, reziliență la schimbările climatice, mai eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și circulară sunt esențiale pentru asigurarea competitivității pe termen lung a economiei europene. Având în vedere caracterul sistemic al provocărilor globale în domeniul mediului, este necesară o abordare sistemică și orientată spre viitor a durabilității mediului, care să abordeze tendințele negative în creștere, cum ar fi schimbările climatice, pierderea biodiversității, consumul excesiv de resurse la nivel mondial, penuria de alimente, diminuarea stratului de ozon, etc. Îndeplinirea ODD necesită astfel direcționarea fluxurilor de capital către investiții durabile.

În acest sens, Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 va avea o contribuție semnificativă la atingerea obiectivelor Agendei 2030 a Națiunilor Unite privind Dezvoltarea Durabilă, ale Pactului Ecologic European, precum și ale Strategiei Naționale privind Dezvoltarea Durabilă 2030.

Astfel, conceptul de dezvoltare durabilă presupune încurajarea delimitării creșterii economice de impactul negativ asupra mediului și asupra societății. În ultima decadă, evoluția societății a impus un mod de viață accelerat, în care pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovarea drept factor principal de competitivitate, pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă. În ceea ce privește inovarea și adoptarea tehnologiilor avansate, Sud-Muntenia se încadrează în categoria inovatorilor emergenți din UE, cu un ecosistem regional de inovare insuficient dezvoltat (RIS 2021). Deși este a doua regiune la nivel național (după regiunea București Ilfov) în ceea ce privește cheltuielile CDI, performanța este redusă, cu o valoare de 18 a Indicelui Regional de Inovare (loc 238 în UE), cauzată de un număr scăzut al inovatorilor de procese de afaceri, un volum redus al cheltuielilor cu CDI în sectorul public (0,04% PIB), precum și un număr redus de patente, brevete și licențe.

În acest sens, investițiile pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare a organizațiilor de CDI, a IMM-urilor în vederea stimulării activității de cercetare internă de noi produse și servicii, sprijinirea transferului tehnologic în beneficiul IMM-urilor din cadrul **Priorității 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice**, obiectivul specific **RSO1.1 - Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate** vor contribui la îndeplinirea **ODD 9 – Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației**

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

**REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027**

din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiectiv prevăzut totodată și în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și care vizează stimularea investițiilor care fructifică rezultatele eforturilor naționale de CDI și care se adresează unor piețe stabile și în creștere.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) consideră răspândirea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) și interconexiunea globală ca având un mare potențial de a accelera progresul uman, de a reduce decalajul digital și de a dezvolta societatea cunoașterii. Guvernele din întreaga lume sunt acum conștiente de puterea TIC și a guvernării digitale pentru avansarea și transformarea instituțiilor publice și a sectorului public în general și a capacităților lor de furnizare de servicii. Astfel, administrația publică ar trebui să exploateze oportunitățile tehnologice pentru a proiecta servicii mai eficiente, incluzive și centrate pe utilizator. Tehnologiile permit disponibilitatea 24/7, accesibilitate suplimentară și acoperire geografică, precum și furnizarea serviciilor publice cu un consum redus de timp și la costuri mai scăzute. În acest sens, investițiile pentru dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și echipamentelor IT relevante și necesare, precum și achiziția, dezvoltarea, testarea și pilotarea soluțiilor și aplicațiilor digitale (PaaS, SaaS, etc) din cadrul **Priorității 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice**, obiectivul specific **RSO1.2 - Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice** vor contribui la îndeplinirea **ODD 16 – Pace, justiție și instituții eficiente** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiectiv prevăzut totodată și în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și care vizează implementarea soluțiilor de stimulare a digitalizării economiei României prin introducerea tehnologiilor digitale în administrația publică pentru dezvoltarea unor instituții eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile, prin extinderea și generalizarea furnizării serviciilor publice digitale.

O industrie competitivă și durabilă are un rol esențial în accelerarea creșterii economice, în timp, ce contribuie la atingerea tuturor obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în Agenda 2030. În acest sens, în *concordanță* cu noua strategie de politică industrială revizuită a UE, se impune susținerea consolidării lanțurilor de valoare și implementarea celor mai performante tehnologii, precum și promovarea economiei circulare. Astfel, investițiile din cadrul **Priorității 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice**, obiectivul specific **RSO1.3 - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive** vor contribui la îndeplinirea **ODD 9 - Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiectiv prevăzut totodată și în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și care vizează stimularea digitalizării economiei, precum și adoptarea sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice.

Tranziția regiunii la o economie circulară, digitalizată, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și neutră din punct de vedere climatic, precum și dezvoltarea pe scară largă a tehnologiilor avansate

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

presupun crearea de noi locuri de muncă, în timp ce alte locuri de muncă se vor schimba sau chiar vor dispărea. Competențele și învățarea pe tot parcursul vieții devin astfel esențiale pentru durabilitatea creșterii economice, a productivității și a inovării pe termen lung și, prin urmare, constituie un factor esențial pentru competitivitatea întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri)¹. Atunci când oamenii își dezvoltă competențele necesare, pot lucra mai eficient și pot beneficia de tehnologii avansate², se elimină obstacolul major în calea investițiilor în întreprinderi³, se previn neconcordanțele de pe piața forței de muncă⁴ și se pun bazele cercetării și dezvoltării, precum și ale inovării în întreprinderi. În acest sens, investițiile din cadrul **Priorității 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice**, obiectivul specific RSO1.4 - **Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat** contribuie la atingerea **ODD 4 – Asigurarea unei educații de calitate, inclusive și echitabile precum și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, prevăzut totodată și cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și care vizează creșterea substanțială a numărului de și adulți care dețin competențe relevante care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul.

O contribuție semnificativă la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă o vor avea intervențiile din cadrul **Priorității 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**.

Astfel, cererea de energie este în creștere la nivel global și doar prin eficientizarea și promovarea energiei regenerabile se poate face față nevoilor actuale și ale generațiilor viitoare. Promovarea eficienței energetice reprezintă un pilon de bază în sprijinirea tranziției verzi, iar investițiile în clădirile publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice vor avea drept rezultat reducerea consumului de energie primară în sectorul clădirilor, concomitent cu reducerea gazelor cu efect de seră. În acest sens, investițiile în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale și măsurile pentru utilizarea surselor alternative de energie, prevăzute în cadrul obiectivului specific **RSO2.1 - Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră** din PR Sud-Muntenia 2021 – 2027 vor contribui la îndeplinirea **ODD 7 – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile într-un mod sigur, durabil și modern** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiectiv prevăzut totodată și în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030.

¹ Comisia Europeană (2017), *Investment in Human Capital – Assessing the Efficiency of Public Spending on Education* („Investițiile în capitalul uman – Evaluarea eficienței cheltuielilor publice pentru educație”), Notă pentru Eurogrup, 6 noiembrie 2017.

² Woessmann, L., *The Economic Case for Education* („Argumente economice pentru investiția în educație”), Raportul analitic nr. 20 al EENEE, Institutul Ifo și Universitatea din München, 2017.

³ În Sondajul din 2017 privind investițiile al Băncii Europene de Investiții, aproape 80 % din întreprinderi au menționat că lipsa de personal calificat constituie un obstacol în calea investițiilor.

⁴ Comisia Europeană (2014), *The Economic Case for Education* („Argumente economice pentru investiția în educație”). Document de referință elaborat de serviciile Comisiei pentru a contribui la dezbaterea politică a Consiliului din 12 decembrie 2014.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

Regiunea Sud-Muntenia este o regiune cu risc seismic ridicat, unde se pot produce cutremure puternice, în mod special cele generate de zona Vrancea, cu magnitudini mari de peste 7,1 ML, resimțite pe arii extinse și cu efecte distrugătoare. Astfel, zona circumscrisă celor șapte județe din regiunea Sud-Muntenia se încadrează în macrozona cu magnitudine seismică cuprinsă între scara 71 și 92 MKS (perioadă de revenire de 50 (1), respectiv 100 (2) de ani minimum), valoarea crescând de la direcția sud-vest la nord-est, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică. Macrozonarea teritoriului a României”.

În acest sens, Investițiile ce au ca scop creșterea nivelului de siguranță la acțiuni seismice al clădirilor publice existente, încadrate în clasa de risc seismic I și clasa de risc seismic II, prevăzute în cadrul obiectivului specific **RSO2.4. - Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări eco-sistemice** din cadrul Programului Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 vor contribui la îndeplinirea **ODD 11 – Orașe și comunități durabile** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiectiv prevăzut totodată și în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030.

În ceea ce privește schimbările climatice (modificarea tiparelor climei, creșterea numărului evenimentelor meteorologice extreme), acestea au un impact semnificativ asupra regiunii Sud-Muntenia. Analizând situația din punct de vedere al rezilienței și capacității de adaptare, orașele au nevoie acută de o planificare atentă pentru a face față efectelor schimbărilor climatice, amplificate de insulele de căldură ale orașului și de impermeabilizarea solului urban. În acest context, protecția biodiversității alături de cea a naturii reprezintă un factor deosebit de important pentru dezvoltarea durabilă a regiunii, pentru ca aceasta să aibă orașe prietenoase cu mediul. În plus, recente măsurile de limitare a deplasării persoanelor din cauza pandemiei de COVID-19 au ilustrat valoarea spațiilor urbane verzi pentru bunăstarea fizică și mentală. Astfel, intervențiile vizate în cadrul obiectivului specific **RSO2.7 - Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare** pentru dezvoltarea infrastructurii verzi-albastre vor conduce la îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale, prin asigurarea menținerii condițiilor ecologice optime, contribuind astfel la atingerea **ODD 13 și 15**, și anume - **Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor și respectiv - Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiective prevăzute totodată și în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030.

La nivel regional, calitatea aerului continuă să fie o preocupare majoră, mai ales în aglomerările urbane. Acest fapt se datorează poluării generate de creșterea numărului mijloacelor de transport auto și de șantierelor de construcții (generatoare de particule în suspensie). În acest sens, intervențiile din cadrul **Priorității 3 – O regiune cu mobilitate urbană durabilă**, ce vizează promovarea unor alternative de transport la autoturismele personale și modernizarea parcului de vehicule destinat transportului public

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

**REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027**

cu vehicule ecologice (electrice și bazate pe hidrogen) va conduce la reducerea emisiilor de carbon în aglomerările urbane. Pentru a răspunde provocărilor legate de schimbările climatice, precum și pentru a fundamenta investițiile în transportul public urban, vor fi realizate/actualizate planurile de mobilitate urbană durabilă și strategiile teritoriale de dezvoltare integrată pentru a limita emisiile gazelor cu efect de seră datorate transportului motorizat. Astfel, investițiile vizate pentru înființarea, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public și pentru infrastructura de deplasări nemotorizate vor contribui la atingerea **ODD 11- Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca acestea să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiectiv prevăzut totodată și cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030.

În cadrul planului de dezvoltare al regiunii, transportul rutier este considerat ca fiind prioritar, date fiind relațiile sale de interdependență cu celelalte ramuri ale economiei regionale, valoarea serviciilor oferite pentru populație și impactul considerabil asupra mediului. Astfel, dezvoltarea infrastructurii de transport va contribui la optimizarea / fluidizarea traficului, variantele ocolitoare reducând nivelul poluării, mai ales din interiorul orașelor. De asemenea, vor fi protejate habitatele diferitelor specii avi-faunistice, mai ales în cazul în care artera de transport reabilitată traversează sau se află în apropierea unei arii naturale protejate. În acest sens, investițiile prevăzute în cadrul **Priorității 4 – O regiune mai accesibilă** din cadrul PR Sud-Muntenia și care vizează modernizarea și dezvoltarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T de bază și extinsă, vor contribui la atingerea **ODD 9 - Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației** care are drept țintă modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți și măsuri pentru îmbunătățirea siguranței rutiere.

Acțiunile din cadrul **Priorității 5 – O regiune educată**, ce vizează construirea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale și de formare profesională, pe aproape întreg ciclul educațional, de la educația timpurie antepreșcolară la studiile post liceale, precum și învățarea pe tot parcursul vieții pentru dobândirea de cunoștințe și deprinderi relevante pe piața muncii și asigurarea egalității de șanse indiferent de sex, religie, etnie sau capacități psiho-motorii vor contribui semnificativ la atingerea **ODD 4 – Asigurarea unei educații de calitate, inclusive și echitabile precum și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, prevăzut totodată și cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030. Astfel, acțiunile mai sus menționate vor facilita accesul tuturor copiilor și elevilor la educație timpurie, învățământ primar și secundar echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente și vor determina o creștere substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe profesionale relevante pentru piața muncii regională.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă se concentrează cu precădere asupra orașelor. Acest lucru s-a realizat printr-un prim ODD axat pe mediul urban (ODD11) și prin evidențierea faptului că orașele joacă un rol semnificativ în îndeplinirea tuturor ODD-urilor până în 2030. ODD11 se concentrează mai ales pe construirea de orașe și comunități durabile, asigurând incluziunea, siguranța și reziliența orașelor. Astfel, în vederea îmbunătățirii calității mediului în zonele urbane, acțiunile din cadrul **Priorității 6 - O regiune atractivă** vor contribui la revitalizarea orașelor, la regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate prin crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană și vor contribui la îndeplinirea **ODD 11 – Orașe și comunități durabile**.

Totodată, Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă menționează pentru prima dată cultura, în contextul obiectivelor dezvoltării durabile, atât ca o dimensiune transversală - în relație cu educația, securitatea alimentară, mediul, creșterea economică, modelele durabile de consum și de producție, societățile pașnice și favorabile incluziunii, cât și ca o dimensiune directă a orașelor și comunităților durabile. În contextul dezvoltării durabile, protejarea patrimoniului cultural național devine esențială în vederea asigurării transmiterii acestei moșteniri generațiilor viitoare.

În acest sens, acțiunile prevăzute a fi implementate în cadrul PR Sud-Muntenia în cadrul **Priorității 6 – O regiune atractivă** pentru conservarea, protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural se vor concentra asupra conservării resurselor turistice regionale, a unui mediu curat, răspunzând astfel principiilor dezvoltării durabile și contribuind la atingerea **ODD 8 - Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiectiv transpus și în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și care vizează susținerea turismului durabil, ce creează locuri de muncă și promovează diversitatea culturală și respectul pentru mediul în care trăim.

Locuirea este o provocare majoră pentru dezvoltarea țării și a regiunii, dat fiind că România este țara europeană cu cea mai mare rată a deprivării de locuire, iar sectorul locuințelor înregistrează dezechilibre semnificative în asigurarea accesului la locuințe pentru populație. În plus, grupurile sărace și marginalizate, atât în zonele urbane, cât și în cele rurale, se confruntă cu provocări legate de condițiile inadecvate de locuire. În acest sens, acțiunea prevăzută a fi finanțată prin Programul Regional Sud-Muntenia în cadrul **Priorității 8 – O regiune incluzivă** pentru construirea, reabilitarea, modernizarea locuințelor sociale individuale, precum și schimbarea destinației clădirilor existente pentru transformarea lor în locuințe sociale individuale va contribui la atingerea **ODD11 – Orașe și comunități durabile** din cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite, obiectiv transpus și în cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și care vizează asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

Consolidarea competitivității și a rezilienței economiei europene și regionale prin intermediul transformărilor verzi și digitale reprezintă pilonul de bază al dezvoltării Europei și României. Industria Uniunii și-a dovedit reziliența intrinsecă, dar competitivitatea sa trebuie să fie asigurată și în viitor. Inflația ridicată, deficitul de forță de muncă, perturbările post-COVID ale lanțurilor de aprovizionare, războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, creșterea ratelor dobânzii și creșterea bruscă a costurilor energiei și a prețurilor factorilor de producție afectează competitivitatea industriei Uniunii și au evidențiat cât de important este ca Uniunea să își asigure autonomia strategică deschisă și să își reducă dependența strategică de țările terțe în diferite sectoare. La aceste presiuni asupra industriei din Uniune se adaugă concurența puternică, dar nu întotdeauna loială, de pe piața mondială fragmentată. În acest sens, acțiunea ce va fi finanțată din Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 în cadrul **Priorității 9 – Investiții pentru tehnologii critice – STEP** și care vizează furnizarea de sprijin pentru investiții productive în dezvoltarea sau producția tehnologiilor critice în sectoarele STEP, inclusiv achiziționarea de soluții inovatoare și pregătirea pentru introducerea lor pe piață, va contribui la atingerea obiectivului **ODD 9 – Industrie, inovație și infrastructură** prin încurajarea și sprijinirea, în condiții de egalitate, a investițiilor străine directe ca și a eforturilor investiționale proprii ale capitalului autohton cu accent pe sectoarele de înaltă și medie tehnicitate, creatoare de valoare adăugată sporită și care înglobează realizările de ultimă ora ale cercetării și dezvoltării tehnologice moderne, inclusiv în domeniul industriei de apărare.

5. Principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ” („do no significant harm” – DNSH)

În concordanță cu articolul 9 – Principii orizontale din Regulamentul (UE) 2021/1060, obiectivele fondurilor sunt urmărite în conformitate cu obiectivul de promovare a dezvoltării durabile, astfel cum este prevăzut la articolul 11 din TFUE, ținând seama de obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU, de Acordul de la Paris și de principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ”.

Principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ” trebuie interpretat în sensul articolului 17 din Regulamentul privind taxonomia, care definește noțiunea de „prejudiciere în mod semnificativ” pentru șase obiective de mediu, respectiv:

1. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ **atenuarea schimbărilor climatice** în cazul în care activitatea respectivă generează emisii semnificative de gaze cu efect de seră (GES).
2. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ **adaptarea la schimbările climatice** în cazul în care activitatea respectivă duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului preconizat în viitor asupra activității în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor.
3. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ **utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine** în cazul în care activitatea respectivă este nocivă pentru starea

bună sau pentru potențialul ecologic bun al corpurilor de apă, inclusiv al apelor de suprafață și subterane, sau starea ecologică bună a apelor marine.

4. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ **economia circulară**, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora, în cazul în care activitatea respectivă duce la ineficiențe semnificative în utilizarea materialelor sau în utilizarea directă sau indirectă a resurselor naturale, la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, sau în cazul în care eliminarea pe termen lung a deșeurilor poate cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului.
5. Se consideră că o activitate prejudiciază în mod semnificativ **prevenirea și controlul poluării** în cazul în care activitatea respectivă duce la o creștere semnificativă a emisiilor de poluanți în aer, apă sau sol.
6. Se consideră că o activitate economică prejudiciază în mod semnificativ **protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor** în cazul în care activitatea respectivă este nocivă în mod semnificativ pentru condiția bună și reziliența ecosistemelor sau nocivă pentru stadiul de conservare a habitatelor și a speciilor, inclusiv a celor de interes pentru Uniune.

Evaluarea efectelor asupra celor șase obiective de mediu menționate mai sus are la bază listele de verificare și exemplele privind modul de punere în aplicare a evaluării conform principiului DNSH cuprinse în Ghidul oferit de COM în luna februarie 2021.

Potrivit Ghidului oferit de COM în luna februarie 2021 și Regulamentului privind taxonomia, evaluarea pe principiul DNSH trebuie efectuată la nivelul fiecărei măsuri propuse în plan.

Astfel, pentru Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 evaluarea pe principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ” se realizează la nivelul acțiunilor indicative pentru fiecare obiectiv specific selectat.

Întrucât Anexa V – Model pentru programele sprijinite prin FEDR, din Regulamentul (UE) 2021/1060, nu oferă suficient spațiu pentru a prezenta o evaluare pe principiul DNSH pentru toate obiectivele specifice din PR Sud Muntenia 2021-2027, Autoritatea de Management pentru PR Sud-Muntenia 2021-2027 a elaborat o anexă specifică acestei evaluări.

6. Principiul “Eficiența Energetică înainte de toate

Principiul „eficiența energetică înainte de toate” (EE1) este definit la articolul 2, punctul 18 din Regulamentul privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice⁵, care impune statelor membre să țină seama de acest principiu în planurile naționale integrate privind energia și clima (PNEC).

⁵ Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice (JO L 328, 21.12.2018, p. 1).

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

Astfel, „principiul «eficiența energetică înainte de toate» înseamnă că în planificarea energetică și în deciziile de politici și de investiții se ține seama în mod strict de măsurile alternative rentabile privind eficiența energetică, care să eficientizeze cererea și oferta de energie, în special prin economiile de energie la nivelul utilizării finale rentabile din punct de vedere al costurilor, prin inițiative de participare activă a cererii și prin eficientizarea conversiei, transportului și a distribuției de energie, fiind îndeplinite totodată obiectivele deciziilor respective”. EE1 este un principiu director orizontal mai amplu al guvernancei europene în domeniul climei și al energiei ce ar trebui să asigure, ținând seama pe deplin de siguranța alimentării și de integrarea pieței, că se produce numai energia necesară și că investițiile în active depreciate sunt evitate în calea către atingerea obiectivelor climatice ale Europei.

Principiul EE1 implică adoptarea unei abordări holistice, care ia în considerare eficiența globală a sistemului energetic integrat și promovează cele mai eficiente soluții pentru neutralitatea climatică în întregul lanț valoric (de la producția de energie și transportul în rețea până la consumul final de energie), astfel încât să se obțină eficiență atât în ceea ce privește consumul de energie primară, cât și consumul final de energie. Această abordare analizează performanța sistemului și utilizarea dinamică a energiei, în cadrul căreia resursele din partea de consum și flexibilitatea sistemului sunt considerate soluții de eficiență. În același timp, principiul poate fi aplicat, de asemenea, la un nivel inferior, al activelor, atunci când trebuie identificată performanța în materie de eficiență energetică a unor soluții specifice, iar soluțiile sunt adaptate pentru a le favoriza pe cele care implică un raport energetic mai bun.

Aplicarea principiului trebuie să sprijine investițiile care contribuie la obiectivele de mediu enumerate în Regulamentul privind taxonomia⁶. Acest lucru înseamnă că soluțiile eficiente din punct de vedere energetic avute în vedere în temeiul principiului EE1 trebuie să îndeplinească criteriile pentru investiții durabile din punctul de vedere al mediului în toate etapele lanțului valoric în domeniul energiei.

Aplicarea principiului va avea un impact pozitiv asupra combaterii sărăciei energetice. Îmbunătățirile eficienței energetice pot reduce facturile la energie și pot avea cele mai semnificative efecte pozitive asupra sănătății și a confortului în gospodăriile cu venituri mici.

În acest sens, Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 promovează principiul eficienței energetice înainte de toate, prin luarea lui în considerare în cadrul finanțării activităților indicative din cadrul **Priorității 2 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**, obiectivul specific RSO2.1 - **Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră**.

⁶ Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile (JO L 198, 22.6.2020, p. 13).